

Weg met de waskom

tekst: Brenda Kluijver en fotografie: Marcel van Hoorn
Nursing, verpleegkundih vakblad, juni 2008, jaargang 14, pg. 20-21

Pro's en contra's van 'verzorgend wassen'

Wassen met speciale washandjes in plaats van met water en zeep: deze manier van werken verovert langzaam terrein in zorgland. Een geweldige uitvinding of een verkapte bezuinigingsmaatregel?

In verpleeg- en verzorgingshuizen tref je ze al wat langer aan, washandjes waarmee je 'droog' kunt wassen. De doekjes bevatten een pH-neutrale lotion die snel weer verdampt, waardoor afdrogen niet nodig is en de huid goed wordt gereinigd en verzorgd. De doekjes zijn op te warmen in de magnetron en na het wassen gooi je ze weg. Ook in ziekenhuizen doen de doekjes steeds vaker hun intrede. Verzorgend wassen levert een tijdsbesparing op van 38 procent en het is 25 procent minder belastend voor het personeel, blijkt uit onderzoek.'

Niet zo lekker schoon als met water, zo dachten veel patiënten in het Sittardse Maaslandziekenhuis vooraf. Het lijkt op 'afstoffen', vonden de verpleegkundigen. Nu de doekjes echter een jaar in het hele ziekenhuis gebruikt worden, komen velen hierop terug. Adviseur Infectiepreventie, ziekenhuishygiënist en oud-verpleegkundige Patrick van de Poel is nauw betrokken geweest bij de implementatie. Hij is enthousiast over de nieuwe wasmethode.

Meer hygiëne

'Er is veel minder risico op infecties', geeft Van de Poel aan als grootste voordeel. 'Waskommen worden vaak niet goed gedesinfecteerd en gaan van patiënt naar patiënt. Ze worden soms ook gebruikt voor het uitspoelen van wonden of andere doeleinden. Bovendien komen er regelmatig bacteriën van bijvoorbeeld het gezicht terecht in wondjes of insteekopeningen.' Met de wasdoekjes is van beide problemen in theorie geen sprake meer. Je gebruikt voor elk lichaamsdeel een apart doekje dat je daarna weggooit.

De wasdoekjes

De doekjes zitten meestal in pakketjes van vijf tot acht stuks; voor de gemiddelde wasbeurt gebruik je er acht. Voor elk lichaamsdeel een apart doekje, zo is de bedoeling. De washandjes zijn verkrijgbaar bij verschillende fabrikanten en hebben allemaal zo hun eigen structuur. Meestal zijn het non-woven materialen die minder wrijving veroorzaken dan badstof. Het is nog niet bekend welk type doekjes als het meest prettig wordt ervaren. De doekjes zijn in principe allemaal zo gemaakt dat ze gemakkelijk bloed, jodium en zinkzalf kunnen verwijderen. Zijn ze opgewarmd in de magnetron (ongeveer een halve minuut), dan blijven ze gemiddeld twintig minuten warm. Je kunt het pakketje het beste dichthouden en onder de dekens leggen om de warmte te behouden. De lotion verdampt meestal binnen een halve minuut.

Bovendien blijft de huid van zowel de verpleegkundige als de patiënt in een betere conditie, meldt de hygiënist. De lotion in de doekjes voedt de huid en omdat de verpleegkundige minder met haar handen in het water staat, gaat ook haar huid minder snel stuk. In de doekjes zit wel vocht, maar dat is vergelijkbaar met een uitgeknepen, vochtig washandje.

De ervaringen in het Maaslandziekenhuis zijn dus ronduit positief, zo blijkt uit diverse evaluaties onder medewerkers en patiënten. Patiënten voelen zich fris, zijn minder uitgeput door de wasbeurt en liggen minder lang bloot. Verpleegkundigen geven aan dat zij minder last hebben van hun rug,

meer tijd overhouden om later op de dag een praatje te maken met de patiënt of om meer patiënten eens onder de douche te zetten. Ze ervaren een lagere werkdruk. 'Klachten of nadelen heb ik nog niet vernomen', zegt Van de Poel.

Praten en wassen

In verpleeghuis WZH-Prinsenhof in Leidschendam zijn er wel nadelen aan het licht gekomen. Nurse practitioner en kwaliteitsfunctionaris Polien van de Krogt is kritisch over het werken met de wasdoekjes. 'Zelf heb ik er ook mee gewerkt en ik vond de wasbeurt voorbij voordat je eraan begonnen was. Je hebt minder tijd voor een praatje, het intieme sociale contact dat je hebt bij een gewone wasbeurt is minder geworden', legt ze uit. 'Je moet dan ook heel bewust die tijd en aandacht later op de dag alsnog aan die cliënt geven en dat blijkt in de praktijk toch moeilijk.' Onderzoek in Prinsenhof toonde aan dat veel cliënten zelf ook vielen over het gebrek aan persoonlijke aandacht. Elke cliënt in het verpleeghuis mag zelf kiezen of hij met de doekjes gewassen wil worden, of met water en zeep. Wel wordt geprobeerd zoveel mogelijk cliënten te enthousiasmeren voor de doekjes. Ze kunnen later altijd terugkomen op hun beslissing. 'Vooral in de beginperiode is dat veel gebeurd. Cliënten misten het sociale contact in de ochtend en vonden het moeilijk te geloven dat ze schoon waren na het wassen met een doekje', zegt Van de Krogt.

Geen zorgverschraling

Na deze conclusie werden medewerkers meer geschoold in de wasmethode én in het geven van aandacht op andere momenten, ter compensatie van de korte contactmomenten bij het wassen. 'Je ziet bijvoorbeeld dat sommige cliënten nu in plaats van eens per week, twee keer per week onder de douche geholpen worden. Dat waarderen ze enorm en ook de verzorgenden genieten van dat extraatje dat ze hen kunnen bieden omdat ze bij het dagelijkse wassen tijd hebben bespaard.' Inmiddels blijken dan ook meer cliënten tevreden over het verzorgend wassen.

Hierdoor heeft ook het personeel door dat de doekjes geen vorm van bezuiniging of zorgverschraling zijn. 'En praktisch gezien hebben zij er natuurlijk veel baat bij: de werklust is enorm omlaag gegaan en wat dat betreft is het een aanrader om met de doekjes te gaan werken', vindt Van de Krogt. 'Maar de voordelen zijn dus alleen merkbaar als je heel bewust omgaat met de tijd die je ermee wint.'

Literatuur

1. Knibbe H, Knibbe AI, Verzorgend wassen in de praktijk, Effecten van en ervaringen met een innovatieve wasmethode, LOCOmotion, Bennekom, 2006.

Verbetertraject Verzorgend wassen

Deze maand is binnen Zorg voor Beter het Verbetertraject Verzorgend wassen gestart. Deelnemers aan het traject werken onder begeleiding (samen met de leverancier) aan het introduceren en implementeren van de wasdoekjes binnen hun organisatie. Het traject, met als doel het verbeteren van de zorgkwaliteit, is vooral gericht op de langdurende zorg, thuiszorg, gehandicaptenzorg en psychiatrie. 'Deze manier van wassen heeft in alle sectoren het imago van een noodoplossing, terwijl uit onderzoek gebleken is dat veel cliënten en medewerkers het als prettiger ervaren', zegt projectleider Herman Boers van Vilans. Hij hoopt dan ook dat meer instellingen zich willen verdiepen in de wasmethode.

Organisaties die mee willen doen aan het verbetertraject kunnen zich inschrijven via

www.zorgvoorbeter.nl

Weg met de was kom

Sinds een jaar worden alle patienten in het Maaslandziekenhuis in Sittard gewassen met een wasdoekje.